

Posudek školitele na diplomovou práci Štěpána Moravce „Srovnávací analýza demografických poměrů v česko-německém příhraničí v období 1992–2007“

Diplomovou práci Štěpána Moravce „Srovnávací analýza demografických poměrů v česko-německém příhraničí v období 1992–2007“ tvoří 165 číslovaných stran textu a 4 strany příloh. Textová část práce má obvyklou strukturu a je rozdělena do tří základních, dále členěných kapitol, které jsou doplněny úvodem, závěrem, seznamem použité literatury a přílohami. Práce obsahuje také seznam tabulek a obrázků.

Štěpán Moravec si za téma své diplomové práce zvolil popis a komplexní zhodnocení populačního vývoje v zajímavě vymezeném územním celku podél česko-německé hranice, v tzv. česko-německém příhraničí, v období od počátku transformace do současnosti. Cílem studia zvolené problematiky bylo kromě detailního popisu vývoje v uvedeném období také odhalit základní podobnosti a rozdíly ve vývoji zvolených územních celků a jejich součástí a identifikovat hlavní faktory stojící za zjištěnými rozdíly.

Ambicióznímu projektu diplomové práce odpovídá její poměrně značný rozsah. V důsledku jasné struktury textu a zvládnutého logického uspořádání celého tématu však práce zůstává přehlednou. S ohledem na do značné míry vytříbené, byť místy až emotivní vyjadřování autora a jeho široký všeobecný rozhled je předložená práce zároveň informačně obsažná a čtivá.

V úvodu jsou korektně specifikovány časové i věcné parametry práce, její cíle a vstupní hypotézy a diskutována výsledná struktura práce. Autor do úvodu zařadil také zdařilou diskuzi či spíše prezentaci vybraných metod, které byly v práci použity. Skutečnost, že autor přistupuje ke zvolenému tématu z pozice obou svých odborností, geografické i demografické, názorně dokládá druhá kapitola. Ta zahrnuje obecně geografickou a šíře pojatou sociálně geografickou charakteristiku studovaného území i obyvatel v něm žijících. Na tomto místě vyvstává jediná otázka, která se dotýká zařazení podkapitoly 2.8. „Struktura bytového fondu a bytová výstavba“ mezi kapitoly věnované „syntetičtějším“ tématům. Bezpochyby zajímavou a kvalitní částí práce je celá druhá, nejrozsáhlejší kapitola, v níž autor popisuje a hodnotí základní demografické struktury a procesy v jednotlivých podcelcích česko-německého příhraničí. Věcně zajímavým v této části je například explicitní spojení věkové struktury s dnes již téměř univerzálním, resp. globálně rozšířeným procesem stárnutí obyvatelstva. Také zdařilé spojení migrace s přirozeným vývojem do jednoho oddílu práce svědčí o autorově aktivním a myšlenkově poměrně propracovaném přístupu ke zvolenému tématu. Určité výhrady je však možné mít ke čtvrté kapitole práce. Ta, byť je uvedena titulkem „Determinanty regionální diferenciace populačního vývoje ...“ připomíná v některých ohledech poněkud mechanické početní cvičení, což je zřejmé i z nevhodně zvolených názvů podkapitol 4.1. až 4.3, které staví metodu do popředí, tam, kde by primárně měl stát problém. Nepochybně přitom nejde o cvičení prostě chyb a určitých nedostatků. Diskutovat lze stejně jako u většiny rozsáhlejších korelačních a regresních analýz výběr proměnných a vzhledem k relativně malému počtu populačně nevelkých jednotek i statistickou významnost vypočtených hodnot zvolených charakteristik.

Značný rozsah práce vytváří prostor pro existenci několika dalších nedostatků:

- chybný výpočet hodnot tzv. koeficientu vzdělanosti
- poněkud problematické kartografické vyjádření hodnot některých proměnných
- zařazení ukazatele mimomanželské plodnosti mezi ukazatele struktury plodnosti apod.

Pro celkové hodnocení předložené diplomové je však podle mého názoru nejpodstatnější skutečnost, že se Štěpán Moravec zhostil poměrně rozsáhlého zadání iniciativně, s důkladností jemu vlastní a zpracoval je naprosto samostatně, s využitím prací z velmi bohatého seznamu literatury. Výsledkem je značně ucelená práce, která poměrně kvalitně hodnotí populační vývoj v daném území. Toto celkově pozitivní hodnocení je podrženo nadstandardní formální úpravou textu i grafiky.

Uvedené drobné výhrady na adresu autora nemohou změnit celkově dobrý dojem z předložené práce, a proto navrhuji diplomovou práci Štěpána Moravce „Srovnávací analýza demografických poměrů v česko-německém příhraničí v období 1992–2007“ přijmout k obhajobě.

V Praze dne 18. 9. 2009

RNDr. Boris Burcín, PhD.
školitel
